

สิทธิมนุษยชนกับมาตรการทางกฎหมายในการแสดงออกซึ่งลักษณะ การเหยียดเชื้อชาติและสีผิวในประเทศไทย

Human Rights: Legal Measures for Expressing Racism and Racial Discrimination in Thailand Offense

¹รัชพงษ์ วงษ์เหรียญทอง และ ²กษมา เดชรักษา

¹Thatchapong Wongriantong และ ²Kasama Dechraksa

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

Faculty of Law, Payap University, Thailand

E-mail: ¹borormor_bom@hotmail.com, ²dkasama@hotmail.com

Received April 8, 2022; Revised April 24, 2022; Accepted May 15, 2022

บทคัดย่อ

การกระทำที่มีลักษณะเหยียดเชื้อชาติและสีผิวเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความรุนแรงระหว่างบุคคลและนำไปสู่ความเสียหายที่ใหญ่หลวง และยังเป็น การไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยสหประชาชาติได้มีมาตรการที่จะควบคุมให้มีการแสดงออกที่มีลักษณะเหยียดเชื้อชาติและสีผิว โดยหากบุคคลใดฝ่าฝืนจะต้องรับโทษทางอาญา แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือมาตรการใดที่จะควบคุมการแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะดังกล่าว ดังนั้นควรมีมาตรการทางกฎหมายและกำหนดโทษเพื่อที่ควบคุมบุคคลไม่ให้มีการแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก ความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว ซึ่งในบทความนี้จะนำเสนอประเด็นปัญหาและผลกระทบในการเหยียดเชื้อชาติ และสีผิว หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักกฎหมายไทยและต่างประเทศเพื่อนำมาสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่อไป

คำสำคัญ: เหยียดเชื้อชาติ; เหยียดสีผิว; สิทธิมนุษยชน

Abstract

The act of racial discrimination has caused violence between people and led to national losses, and the act of racism has affected human livelihood and honor. To solve the problems. The United Nations has promised to protect and prevent discrimination. They have legislated that any person violating the law will be punished with a criminal penalty. But Thailand does not have any laws or measures to control this act of racial discrimination. Therefore, should set the rules for controlling any person to prevent the act of racial discrimination. In this article, issues and impacts on racial discrimination and human rights law principles will be presented. Related to including the principles of Thai and foreign laws to lead to further amendments to the law.

Keywords: Racism; Racial discrimination; Human Right

บทนำ

สิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ กล่าวคือเมื่อมนุษย์เกิดมาต้องมีความเสมอภาคกันในด้านศักดิ์ศรี โดยจะต้องมีมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกัน การแสดงออกทางคำพูด Free Speech เป็นสิทธิตามกฎหมายในเรื่องของสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แต่การแสดงออกทางคำพูดจะต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิในเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลอื่น Right to Reputation เช่น การพูดถึงเรื่องส่วนตัว ที่ทำให้บุคคลอื่นเสียชื่อเสียง นอกจากยังต้องไม่เป็นการพูดถึงการเหยียดหยาม เชื้อชาติ สีผิว ชนชั้นทางสังคม ที่ส่งผลร้ายต่อจิตใจของผู้ถูกเหยียดหยามและยังส่งผลให้มีการก่อสงคราม หรืออาชญากรรม หลังจากมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น ก็ได้มีการจัดตั้งองค์กรในเครือชายและหนึ่งในองค์กรที่ถูกจัดตั้งขึ้น คือองค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council) ซึ่งเป็นองค์กรที่คอยควบคุมไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานจากการที่มนุษย์ถูกเลือกปฏิบัติและแบ่งแยกไม่ว่าจะทางเหยียดหยาม เชื้อชาติ สีผิว ชนชั้นทางสังคม โดยองค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้ออกกติการะหว่างประเทศว่าด้วยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) โดยกำหนดว่าเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็นเป็นของบุคคลทุกคน แต่ต้องอยู่ภายใต้การเคารพในสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น และต้องไม่เป็นการก่อให้เกิดความเกลียดชังในเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา อันเป็นการยั่วยุต่อต้านหรือก่อให้เกิดความรุนแรง

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังมิได้มีการบัญญัติกฎหมายภายในเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีลักษณะดูหมิ่น เหยียดหยามเชื้อชาติ และสีผิวไว้อย่างชัดเจน ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหา

ดังกล่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศรวมถึงอาจจะเกิดการใช้ความรุนแรงจากบุคคลที่ถูกเหยียดเชื้อชาติและสีผิว

ดังนั้นบทความวิชาการนี้จะเป็นการกล่าวถึง แนวคิด และหลักกฎหมายในเรื่องสิทธิมนุษยชนกับการเหยียดเชื้อชาติและสีผิวในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประเด็นปัญหาและผลกระทบในการเหยียดเชื้อชาติ และสีผิว หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักกฎหมายไทยและต่างประเทศ

ข้อความคิดสิทธิมนุษยชนกับการเหยียดเชื้อชาติและสีผิว

เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม การจัดระบบการปกครองให้คนในสังคมอยู่กันอย่างสงบสุขจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น หนึ่งในการสร้างความชอบธรรมให้คนในสังคมอยู่กันอย่างสงบสุข คือการที่บุคคลสามารถแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ได้ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์ในสังคมค้นพบความจริง หากมีสังคมใดมีการจำกัดการแสดงความคิดเห็นสังคมก็จะถูกยับยั้งไม่ให้มีการสืบหาความจริงและทำให้สังคมนั้นไม่มีการพัฒนาการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การแสดงออกทางความเห็นถือเป็นเสรีภาพที่จะต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ โดยบุคคลจะต้องมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและรัฐจะต้องไม่กำหนดโทษในทางอาญาหรือกำหนดค่าเสียหายในทางแพ่งเอากับบุคคลที่แสดงออกทางความคิด ในทางตรงกันข้ามผู้ปกครองจะต้องออกกฎหมายเพื่อเป็นการคุ้มครองให้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในการที่ประชาชนวิพากษ์ วิจารณ์โดยบุคคลในรัฐและรัฐจะต้องยอมรับฟังความเห็นของบุคคลที่แสดงความคิดเห็น (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2558)

อย่างไรก็ตาม การแสดงออกทางความเห็นจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่ไปด้วย กล่าวคือ การใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นต้องมีข้อจำกัดในบางเรื่องที่จะต้องไม่เป็นการแสดงออกที่ไปกระทบสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่นหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องไม่เป็นการเหยียดหยาม ดูหมิ่นบุคคลอื่น รวมถึงการเหยียดเชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด สีผิว ภาษา ชนชั้นทางสังคม รวมถึงรูปลักษณ์ภายนอก ปมด้อยที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่ถูกเหยียด ซึ่งหากปล่อยให้มีการแสดงออกดังกล่าว นอกจากจะส่งผลร้ายให้บุคคลที่ถูกเหยียดหยามรู้สึกถึงการถูกลดเกียรติและยังอาจก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท อาชญากรรม และการกระทำที่ผิดกฎหมายอย่างอื่นด้วย โดยแบ่งแยกผลกระทบให้ชัดเจนได้ดังนี้ (อัศวิน อุดทาคำ, 2558)

(1) ผลกระทบที่ทำให้เกิดการต่อสู้ คำพูดที่มีลักษณะดูถูกเหยียดหยาม จะส่งผลโดยตรงต่อผู้ถูกเหยียดหยามทำให้เกิดการกระทำด้วยความรุนแรง ซึ่งเคยมีคดีที่ผู้ถูกเหยียดหยามถูกเหยียดหยามว่า ไอ้มีด ไอ้ดำ ได้ยิงผู้ที่เหยียดหยามจนเสียชีวิตมาแล้ว ซึ่งเหตุการณ์นี้หากรัฐไม่ออกกฎหมายมาห้ามปราบอาจจะเกิดเรื่องราวเช่นนี้ในประเทศไทยได้

(2) ผลกระทบที่ทำให้เกิดความรุนแรง อันเป็นการปลุกระดมกลุ่มคน โดยคำพูดที่มีลักษณะดูถูกเหยียดหยาม นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อบุคคลแล้วยังส่งผลโดยตรงต่อกลุ่มคนด้วย กล่าวคือเมื่อ

บุคคลหนึ่งได้พูดถึงอีกคนในลักษณะการเหยียดหยาม เชื้อชาติ สีผิว แล้วไม่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด บุคคลนั้นก็จะ ไปปลุกฝังคนอื่น ๆ ว่าชาติของตน รวมถึงตัวตนของตนเหนือกว่าผู้อื่น จนแพร่กระจายไปใน กลุ่มคน ซึ่งผลกระทบในเรื่องนี้เคยมีเรื่องราวเกิดขึ้นในสังคมสหรัฐอเมริกา โดยคนอเมริกันกลุ่มหนึ่งได้ รวมตัวกันกล่าวถึงคนผิวดำว่า ไอ้แขก กลับบ้านไป โดยคนอเมริกันกลุ่มนี้ได้รับการปลุกฝังว่าชนชาติของตนเหนือกว่าชนชาติของประเทศอินเดีย

สำหรับประเทศไทยมีแนวคิดให้ประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงออก แต่ต้องไม่ไปรบกวนถึงขั้นที่จะ นำข้อมูลส่วนบุคคลไปเปิดเผยต่อสาธารณะจนทำให้บุคคลนั้นสูญเสียศักดิ์ศรีของตนเอง เว้นแต่เป็นเรื่องที่ เกี่ยวเนื่องกับประโยชน์สาธารณะแต่ยังไม่มีแนวคิดที่ครอบคลุมการแสดงออกที่มีลักษณะเหยียดเชื้อชาติ และสีผิว

หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนกับการเหยียดเชื้อชาติและสีผิว

สิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามกฎหมายหรือสนธิสัญญาที่กำหนดให้ “มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระ และเสมอภาคกันใน ศักดิ์ศรีและสิทธิ” (นพนิติ สุริยะ, 2559)

การกระทำที่เป็นการแสดงออกถึงการเหยียดเชื้อชาติและสีผิวมีมาตั้งแต่อดีตและเป็นสาเหตุ ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงระหว่างบุคคลและอาจนำไปสู่ความเสียหายในระดับประเทศ ซึ่งสาเหตุมา จากการเลือกปฏิบัติ การแบ่งแยก ชาติพันธุ์และสีผิว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวประเทศสมาชิกของ สหประชาชาติจึงได้กำหนดให้มี กติการะหว่างประเทศ และอนุสัญญา เพื่อจัดการแสดงออกในลักษณะที่ เหยียดหยามเชื้อชาติและสีผิวดังนี้

(1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง International Covenant on civil Political Right โดยกำหนดว่า บุคคลมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นทางการเมืองการแสดงออก แต่ต้องอยู่ภายใต้ การเคารพในชื่อเสียง และต้องคำนึงถึงการแบ่งแยกเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา เพราะมนุษย์ทุกคนมีความ เท่าเทียมกัน

(2) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination กำหนดห้ามประเทศที่เป็นภาคีจะต้องออกกฎหมายภายใน เพื่อห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ห้ามมิให้มีการกระทำที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานของความเหนือกว่าทางเชื้อชาติ ในทางตรงกันข้ามหากมีบุคคลแสดงออกถึงการเหยียดหยามเชื้อ ชาติและสีผิวก็ต้องถูกลงโทษในทางอาญา

โดยสรุปของอนุสัญญานี้จะไม่ยอมรับพื้นฐานของความคิดของความเหนือกว่าของชนชาติหนึ่งชาติ ใด หรือของกลุ่มบุคคลตามสีผิว หรือเผ่าพันธุ์กำเนิด เพราะการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติจะเป็นการช่วย กระตุ้นการกระทำที่รุนแรง และนำไปสู่แนวคิดชาตินิยม

ดังนั้นการส่งเสริมหรือการแสดงออกทางความคิดในการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและต้องห้ามโดยกำหนดให้รัฐต่างๆ ต้องกำหนดโทษในการกระทำที่มีลักษณะเช่นนี้ สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในกติการะหว่างประเทศฯ และอนุสัญญา ดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้ต้องผูกพันและออกกฎหมายภายในตามกฎหมายระหว่างประเทศ และ อนุสัญญาดังกล่าว

กฎหมายสิทธิมนุษยชนกับ Hate Speech

Hate Speech เป็นการก่อให้เกิดความเกลียดชังโดยการคำพูดที่มีลักษณะทำให้คุณค่าหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถูกทำลายหรือลดคุณค่าน้อยลง โดยมีขอบเขตรวมถึงการพูดถึง เชื้อชาติ เพศสภาพ วัชวุฒิชาติพันธุ์ รสนิยมทางเพศ ความพิการทางร่างกาย ชนชั้นทางสังคม การประกอบอาชีพ ความสามารถทางสติปัญญา รวมตลอดการแสดงออกในทางโทนเสียงระหว่างผู้แสดงออกและผู้รับฟังด้วย(ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช , 2556) เช่น กล่าวกับคนผิวสีว่า ไอ้ดำ ไอ้มึง หรือเปรียบเทียบประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไต้หวัน ไต้หวัน หรือ คำถามที่ว่า ค่าเทอม 10 โรงเรียนเอกชนชื่อดัง เป็นต้น

ในทางทฤษฎีแล้ว องค์ประกอบของ Hate Speech ประกอบไปด้วย (Moon , 2008)

- 1) เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ ที่มีลักษณะเหยียดหยาม
- 2) ต่อบุคคลหรือกลุ่มคน
- 3) โดยมีเจตนาพิเศษแบ่งแยกสังคม แบ่งแยกชนชั้น หรือมีความต้องการเลือกปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป Hate Speech เป็นการแสดงออกทางคำพูด หรือการแสดงออกที่โน้มน้าวในทางดูถูกดูแคลน ข่มขู่คุกคาม หรือรังควาน รำวี แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล

กฎหมายสิทธิมนุษยชนมีแนวคิดในการยอมรับเกียรติ สิทธิ ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ มนุษย์ต้องมีอิสรภาพ และได้รับความยุติธรรม โดยไม่นำพาและเหยียดหยามต่อมนุษยชน และต้องไม่มีการกระทำอย่างป่าเถื่อน ซึ่งเป็นการละเมิดมโนธรรมของ มนุษยชาติอย่างร้ายแรง กฎหมายสิทธิมนุษยชนได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับ Hate Speech ว่า สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เป็นสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์โดย กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศได้รับรองสิทธิเสรีภาพดังกล่าวไว้ เป็นหลักทั่วไปแต่การแสดงออกถึงความเกลียดชังหรือการดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือ การเลือกปฏิบัติ โดยอาศัยเหตุทางเชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์ สีผิว ภาษา สถานะทางสังคม ที่นำไปสู่ ความรุนแรง หรือความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกลุ่มบุคคลถือเป็นการกระทำโดยใช้วาจาสร้างความ เกลียดชัง (วคิน แดงประดับ , 2556)

1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน Universal Declaration of Human Rights แม้ไม่ได้กล่าวถึง hate speech เอาไว้โดยตรง แต่เห็นตรงกันว่า ข 7 ซึ่งกำหนดว่า “ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของ กฎหมายเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิ ที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการลงละเมิดปฏิญญานี้ และจากการยุยงให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว” นั้นเป็นนัยให้รัฐภาคีต้องจำกัดการแสดงออกที่เป็น hate speech

2) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ในทุกรูปแบบ Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ฉบับแรกที่กล่าวถึง hate speech เอาไว้โดยตรง โดยกำหนดไว้ใน ขอ 4 สรุปความได้ว่า รัฐภาคีจะต้องต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ ทั้งปวงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดของความเหนือกว่าทางชนชาติ หรือกลุ่มบุคคลตามสีผิวหรือชาติกำเนิด และต่อต้านความพยายาม ในการสร้างความชอบธรรมหรือการส่งเสริมความเกลียดชังระหว่าง ชนชาติหรือ การเลือกปฏิบัติในรูปแบบใดก็ตาม

3) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและ สิทธิทางการเมือง International Covenant on Civil and Political Rights กล่าวถึง hate speech ในข้อ 20 (2) ความว่า “การชี้แจงความเกลียดชังระหว่าง ชนชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนา อันยั่วให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเพินปฏิบัติ และความรุนแรงนั้นเป็นสิ่ง ต้องห้ามตามกฎหมาย”

กฎหมายต่างประเทศกับการเหยียดเชื้อชาติ สีผิว

การแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก ความเกลียดชังนี้ผู้เขียนได้ ทำการค้นคว้าพบว่าในหลายประเทศมีมาตรการควบคุมการแสดงออกดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ของผู้คนในสังคมที่อาจกลายเป็นปัญหาสังคมใหญ่โต โดยขอนำเสนอดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวคิดว่าการแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก ความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว เช่น การกล่าวว่า คนดำ ไอ้มีด พวกเกย์ คนบ้าน นอก ถือเป็นการทำร้ายจิตใจ เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อย เป็นการสร้างความรู้สึกที่โกรธแค้นโดยไม่รู้ตัว กับบุคคลหรือกลุ่มคนและจะทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคมรวมถึงมีโอกาสก่อให้เกิดการต่อสู้และการยั่วยุ ปลุกกระตือรือร้นให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การกล่าวต่อ นาย A คนผิวสีว่าไอ้มีด ซึ่งการกล่าว เช่นนี้ถือว่าการแสดงวาจาถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและอาจทำให้ นาย A รู้สึกไม่พอใจเพราะเป็น การเหยียดผิว และเมื่อนาย A กลับไปเล่าเรื่องดังกล่าวให้ กลุ่มคนในครอบครัว รวมถึง เพื่อนๆ ฟัง เช่น ความไม่พอใจในระดับบุคคลอาจกลายเป็นความไม่พอใจในระดับกลุ่มคนผิวสี และทำให้เกิดความขัดแย้งที่ รุนแรงในสังคมและอาจจะบานปลายไปถึงการลงมือทำร้ายร่างกายได้

อย่างไรก็ตามในระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามีระบบกฎหมาย Common Law กล่าวคือ กฎหมายที่ออกมาบังคับใช้นั้นอาจจะออกโดยรัฐสภา หรืออาจจะเกิดจากบรรทัดฐานของการ ตัดสินของศาลสูง ในบทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอถึงการออกกฎหมายที่เกิดจากบรรทัดฐานของการตัดสิน ของศาลสูง

คดี Beauharnais V. Illinois เป็นเรื่องราวที่ชายอเมริกันได้เขียนบทความในลักษณะการเหยียดคนผิว ดำเนื่องจากมีอคติว่าคนผิวดำมีจิตใจที่ป่าเถื่อน ชอบใช้กำลัง ซึ่งศาลสูงสหรัฐมีคำพิพากษาว่าการกระทำ ดังกล่าวถือเป็นความผิด (LexisNexis, n.d.)

คดี Uwmpost, Inc. V. Board of Regent of University of Wisconsin เป็นเรื่องราวที่กลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้พูดตะโกนว่านักศึกษาคนเอเชียว่า “พวกบ้านนอก” “พวกคนอ้วน” “พวกผิวเหลือง” ซึ่งศาลสูงสหรัฐได้สั่งให้มหาวิทยาลัยกำกับดูแลนักศึกษา และให้สร้างมาตรการคุ้มครองโดยห้ามมิให้มีการพูดในลักษณะที่เหยียดหยามเชื้อชาติ เพศสภาพ และสีผิว (Harris, 2010)

ประเทศอังกฤษ

สำหรับประเทศอังกฤษมีแนวคิดว่าหากบุคคลใดมีการแสดงออกหรือการพูดจาที่ทำให้เกิดความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว จะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายได้แก่ The Public Order Act 1986¹ และ The Criminal Justice and Immigration Act 2008² ที่กำหนดห้ามมิให้บุคคลใช้ถ้อยคำที่แสดงออกถึงการดูหมิ่นเชื้อชาติ สีผิว หรือกลุ่มที่รักเพศเดียวกัน

ประเทศสิงคโปร์

สำหรับประเทศสิงคโปร์มีนโยบายที่ต้องการให้คนในชาติเป็นหนึ่งเดียว เพื่อสนองนโยบายดังกล่าวรัฐบาลจึงได้ออกกฎหมาย Sedition Act³ โดยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการสร้างความขัดแย้งระหว่างบุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเหยียดเชื้อชาติ ชนชั้น ของบุคคลที่มีถิ่นพำนักในประเทศสิงคโปร์

กล่าวโดยสรุป ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมการแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก ความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว ซึ่งถือเป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งหากมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น มีคนด่าว่าบุคคลอื่นว่า ไ้ลาว อีดำ หรือไอ้เขมร คนบ้านนอก เช่นนี้ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือมาตรการใดที่จะควบคุม

¹Section 18 Use of words or behavior or display of written material.

(1) A person who uses threatening, abusive or insulting words or behavior, or displays any written material which is threatening, abusive or insulting, is guilty of an offence if –

(a) he intends thereby to stir up racial hatred, or

(b) having regard to all the circumstances racial hatred is likely to be stirred up thereby.

²Hatred on the grounds of sexual orientation mean hatred against a group of persons defined by reference to sexual orientation whether towards persons of the same sex the opposite sex or both

³Seditious tendency

(1) A seditious tendency is a tendency –

(a) to bring into hatred or contempt or to excite disaffection against the Government;

(b) to excite the citizens of Singapore or the residents in Singapore to attempt to procure in Singapore, the alteration, otherwise than by lawful means, of any matter as by law established;

(c) to bring into hatred or contempt or to excite disaffection against the administration of justice in Singapore;

(d) to raise discontent or disaffection amongst the citizens of Singapore or the residents in Singapore;

(e) to promote feelings of ill-will and hostility between different races or classes of the population of Singapore.

กฎหมายไทยกับการเหยียดเชื้อชาติ สีผิว

ประเทศไทยได้มีบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดถึงการแสดงออกด้วยวาจาที่มีลักษณะ ดูหมิ่นเหยียดหยาม ต่อบุคคลทั่วไป ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอยู่ด้วยกัน 2 ฐานความผิด คือ ความผิดฐานหมิ่นประมาทและ ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า โดยความผิดฐานหมิ่นประมาทถูกกำหนดไว้ในมาตรา 326⁴ และมีขอบเขตว่าจะต้องเป็นการแสดงออกในลักษณะที่เกี่ยวกับความประทุติ การร่วมประเวณี หรือความไม่เหมาะสมในทางเพศ หรือหน้าที่การงานรวมถึงตลอดถึงสถานะทางเศรษฐกิจ เท่านั้นที่เป็นความผิด ส่วนความผิดดูหมิ่นซึ่งหน้าถูกกำหนดไว้ในมาตรา 393⁵ และมีขอบเขตว่าต้องเป็นการแสดงออกในลักษณะการเหยียดหยาม สบประมาท มีลักษณะเป็นคำด่า และต้องเป็นการด่าทอซึ่งหน้าเท่านั้น หากเป็นการแสดงออกที่ไม่ได้อยู่ซึ่งหน้ากันเช่น ผ่านทางไลน์ ทางโทรศัพท์มือถือ และไม่ได้อยู่ใกล้กันก็ไม่ผิด

จากบทบัญญัติกฎหมายทั้ง 2 ฐานความผิด ไม่ได้ตีความครอบคลุมถึงการเหยียดเชื้อชาติ และสีผิว รวมถึงการกล่าวด้วยวาจาในลักษณะที่มีการแบ่งแยกในทางเพศ

แนวคิดการกำหนดความรับผิดในทางอาญา

กฎหมายอาญาเป็นมาตรการที่ใช้เพื่อกำหนดว่าการกระทำหรือไม่การกระทำอย่างใดเป็นความผิด และกำหนดโทษโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและควบคุมความประพฤติของประชาชนในสังคม ซึ่งเกณฑ์ในการออกกฎหมายอาญามีดังนี้ (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2544)

- 1) การกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมหรือฝ่าฝืนผลประโยชน์ร่วมกันของคนในสังคม
- 2) การกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิเสรีภาพหรืออันตรายต่อบุคคลอื่น
- 3) การกระทำที่มีลักษณะน่าตำหนิมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ถ้าหากเกณฑ์การกำหนดความรับผิดทางอาญามาปรับเข้ากับการแสดงออกด้วยวาจาที่มีลักษณะให้เกิดความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว ถือว่าการกระทำความผิดเป็นการสร้างความกระทบกระเทือนจิตใจของบุคคลหรือกลุ่มคนและถือว่าการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย ธรรมเนียมที่ดีของสังคมที่ประชาชนถือปฏิบัติไม่คิดร้ายและไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันและถือเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นเพราะทุกคนต่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ดังนั้นเพื่อให้คนในสังคมรอดพ้นจากการกระทำที่กระทบกระเทือนจากการกระทำที่เป็นการเหยียดหยามมนุษย์ด้วยกัน จึงควรมีกฎหมายที่จะคุ้มครองและควบคุมการกระทำผิดดังกล่าว

⁴ มาตรา 326 ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้อุญอื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁵ มาตรา 393 ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือมาตรการใดที่จะควบคุมการแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก ความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีได้เข้าร่วมเป็นภาคีในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ ซึ่งส่งผลให้ต้องผูกพันและออกกฎหมายภายในตามกติการะหว่างประเทศ และ อนุสัญญาดังกล่าว

ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมการแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก ความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว ซึ่งถือเป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวถือเป็นปัญหาสำคัญทั่วโลกเพราะปัจจุบันชาวต่างชาติที่มีเชื้อชาติต่างกันได้เข้ามาอาศัยในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเมียนมา กัมพูชา และกลุ่มคนบางกลุ่มยังมีความคิดในการ แบ่งแยก ความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว หากไม่มีมาตรการทางกฎหมายมารองรับย่อมก่อให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือได้

การกำหนดความรับผิดชอบในทางอาญานำมาเกณฑ์การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญามาปรับเข้ากับการแสดงออกด้วยวาจาที่มีลักษณะ ให้เกิดความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว ถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสร้างความกระทบกระเทือนจิตใจของบุคคลหรือกลุ่มคนและถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย

ดังนั้นควรมีมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมบุคคลไม่ให้ แสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก ความเกลียดชัง ความแตกต่างทางกายภาพ เชื้อชาติ สีผิว ดังนี้ “ ผู้ใด ดูหมิ่น ผู้อื่นด้วยความเกลียดชังในเชื้อชาติ สีผิว หรือความไม่เท่าเทียมกันของสังคม ผู้นั้นต้องระวางโทษ ...”

เอกสารอ้างอิง

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2544) . คำอธิบายกฎหมายอาญามาตรา 1. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:

วิญญูชน

นพนิติ สุริยะ.(2559). สิทธิมนุษยชน: แนวคิดการคุ้มครอง. กรุงเทพฯ: วิญญูชน

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2558). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2556). ถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง hate speech กับกฎหมายสิทธิ

มนุษยชนระหว่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2564, จาก

<https://prachatai.com/journal/2013/12/50732>

วคิน แดงประดับ. (2556). การควบคุมการแสดงออกที่สร้างความเกลียดชัง. กรุงเทพฯ: สำนักงาน

คณะกรรมการกฤษฎีกา.

อัศวิน อุทาคำ. (2558). *ขอบเขตแสดงเสรีภาพและการแสดงออก : ศึกษากรณีคำพูดหรือการกระทำที่สร้างความเกลียดชังตามแนวคำวินิจฉัยศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปและศาลสหรัฐอเมริกา (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Harris, S. (2010, June 4). *Speech code of the month: University of Wisconsin*. Retrieved April 3, 2022, from <https://www.thefire.org/speech-code-of-the-month-university-of-wisconsin-system/>

LexisNexis. (n.d.). *Law School case brief: Beauharnais v. Illinois – 343 U.S. 250, 72 S. Ct. 725 (1952)*. Retrieved April 3, 2022, from <https://www.lexisnexis.com/community/casebrief/p/casebrief-beauharnais-v-illinois>

Moon, R. (2008). Hate speech Regulation in Canada. *Florida State University Law Review*, 36(1), 79–98. <https://ir.law.fsu.edu/lr/vol36/iss1/5>